

ЎЗБЕКISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTINING FARMONI

МУҚОБИЛ ЭНЕРГИЯ МАНБАЛАРИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Қайд этиб ўтилсинки, иқтисодий тараққиётнинг янги ва ривожланиб бораётган мамлакатларда углеводород хомашёсининг жохон миқёсидаги захираалари камайиб бораётган шaroитда иқтисодиётнинг барқарор ривожланиши ва рақобатбардошлигини оширишнинг энг муҳим омил сифатида муқобил энергия манбаларидан амалда фойдаланиш бўйича ишланмалар жadal сурьатлар билан олиб бoрилмокда.

Ўзбекистонда муқобил энергия манбаларидан, энг аввало кўш энергиясидан фойдаланиш соҳасида илмий ва экспериментал тадқиқотлар олиб бoриш борасида салмоқли тажриба тўпланган бўлиб, улар юзасидан бир қанча йн йиллар мобайнида ишланмалар олиб бoрилмокда. Республикада Марказий Oсиёда ўхшаш ийўк илмий-экспериментал марказ — Фанлар академиясининг «Физика-Кўш» илмий ишлаб-чиқариш бирлашмаси ташкил қилинган бўлиб, унинг тадқиқотлари натижалари жохон миқёсида эътироф этилди.

Иссиқ сув ва иссиқлик таъминоти учун ласт потенциални қурилувларни яратиш, электр қуввати олиш учун фотоэлектрик ва термодинамик ўзгартичлар, махсус материаллар синтези технологияларида, материаллар ва конструкцияларга термик ишлов беришда кўш энергиясидан фойдаланиш бўйича илмий-тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ишлари йилдан-йилга кўшиб бoрилмокда.

Ўтказилаётган тадқиқотларнинг натижалари мамлакат иқтисодиётининг турли тармоқ ва соҳаларида амалда экспериментал равишда кенг қўлланилмокда. Ун йилдан ортик вақт мобайнида республикада кўш энергияси билан сув иситиладиган қурилмалар асосида уй-жойлар ва ижтимоий объектларни иссиқ сув билан таъминлаш тизимлари иш-лаб чиқилмокда ва улардан тажриба тариқасида фойдаланилмокда. Тошкент шаҳрида, Самарқанд вилояти ва бошқа минтақalarda иссиқ сув олиш учун гелиоқурилмалар ўрнатилган. Турли қувватлардаги фотоэлектрик қурилмаларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилган. Қўплаб олий ўқув юртлари ва касб-хунар коллежларида мазкур соҳа учун малакали кадрлар тайёрлаб келинмокда.

Кўш энергиясидан амалда фойдаланиш учун Ўзбекистонда яратилган шарт-шaroит ва мавжуд имкониятлар мазкур минтақадан бу соҳадаги илгор технологияларни нафақат республикада, балки бутун ўрта Oсиёда тажриба тариқасида жорий этиш майдони сифатида фойдаланишга асос бўлиб хизмат қилади.

Тўпланган тажрибани эътиборга олган ҳолда ва тадқиқотлар ҳамда тажриба-саноат ишланмаларини юқориқоқ техника ва илмий даражада ўтказишни янада давом эттириш, жохон тажрибасини ҳисобга олган ҳолда Ўзбекистон шароитида муқобил энергия манбаларидан фойдаланиш бoра-сидаги айрим ечимларни амалда қўллаш, шунингдек, мазкур соҳа учун замонавий ускуналар ва технологияларни мамлакатимизда ишлаб чиқаришни ташкил қилиш мақсадида:

1. Маълумот учун қабул қилинсинки, Ўзбекистонда кўш ва биогаз энергиясидан фойдаланиш янада чуқурроқ ишлаб чиқиш ва амалда қўллаш учун илмий-экспериментал ва моддий-техника базаси яратилган.

Ўзбекистон Республикаси Вазиrлар Маҳкамаси Фанлар академияси ва манфаатдор ва-

зириклар, идоралар, хўжалик бирлашмалари билан биргаликда, тўпланган тажрибани ҳисобга олган ҳолда кўш ва биогаз энергиясидан фойдаланиш соҳасидаги экспериментал ва амалий тадқиқотларни янада чуқурлаштириш чора-тадбирларини амалга оширсин, бунда муқобил манбалардан энергия ишлаб чиқариш бўйича тажриба лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва амалга оширишга, республикада тегишли ускуналарни, бутловчи буюмлар ва материалларни ишлаб чиқаришни, шунингдек, уларга сервис хизмати кўрсатишни ташкил қилишга алоҳида эътибор қаратсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Молия вазирлиги, Фанлар академияси, «Ўзбекэнерго» давлат акциядорлик компаниясининг Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг «Физика-Кўш» илмий ишлаб-чиқариш бирлашмаси негизида Oсиё тараққиёт банки ва бошқа халқаро молия институтлари иштирокида Тошкент шаҳрида Халқаро кўш энергияси институтини ташкил қилиш тўғрисидаги таклифи маъқуллансин. Халқаро кўш энергияси институтини фаолиятининг асосий вазибалари ва йўналишлари этиб куйидагилар белгилансин: кўш энергиясидан саноат қўламида фойдаланиш соҳасида юқори технологик ишланмаларни амалга ошириш; илгор ва иқтисодий жиҳатдан самарали технологиялар асосида иқтисодиётнинг турли тармоқлари ва ижтимоий соҳада кўш энергияси потенциалдан амалий фойдаланиш бўйича таклифлар тайёрлаш; кўш энергетикасидан иқтисодиётнинг турли тармоқларида фойдаланиш, шу жумладан махсус материалларни синтез қилиш ва уларга термик ишлов бериш технологияларини қўллаш билан боғлиқ амалий тадқиқотларни ўтказиш; кўш энергетикаси соҳасидаги йирик лойиҳалар бўйича ҳужжатларни ишлаб чиқиш бoрасидаги ишларни мувофиқлаштириш.

Вазирлар Маҳкамаси бир ой муддатда Халқаро кўш энергияси институтини фаолиятини ташкил этиш ва уни молиялаштириш манбалари бўйича қарор қабул қилсин.

3. Маълумот учун қабул қилинсинки, «Ўзбекэнерго» ДАК ва «Suntech Power Co.» (ХХР) компанияси ўртасида «Навоий» эркин индустриал-иқтисодий зонасида лойиҳа ҳужжатларини ишлаб чиқишни тенг улушларда молиялаштириш ҳолда энг замонавий технологияларга асосланган 100 МВт қувватли фотоэлектрик панеллар ишлаб чиқарувчи қўшма корхона барпо этиш тўғрисида келишувга эришилди.

«Ўзбекэнерго» ДАК Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлиги, бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда 2013 йилнинг 1 апрелигача бўлган муддатда фотоэлектрик панеллар ишлаб чиқарувчи қўшма корхона барпо этиш бўйича бизнес-режа ҳамда зарур лойиҳа-смета ҳужжатларини ишлаб чиқсин ва Вазирлар Маҳкамасига тасдиқлаш учун киритсин, бунда 2013 йилнинг октябрга оидда қуввати 50 МВт бўлган биринчи навбат ишлаб чиқаришни фойдаланишга топшириш, 2015 йилда лойиҳа

қувватига эришиш назарда тутилсин. Бу ўринда корхона томонидан ишлаб чиқариладиган махсулотга эҳтиёж ва уни сотиш бозорларини чуқур таҳлил қилишга алоҳида эътибор қаратилсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Молия вазирлиги ва «Ўзбекэнерго» ДАКнинг Самарқанд вилоятида 100 МВт қувватга эга кўш фотоэлектрик станциясини қуриш лойиҳасини амалга ошириш тўғрисидаги таклифи маъқуллансин.

«Ўзбекэнерго» ДАК уч ой муддатда лойиҳани молиялаш манбалари сифатида Oсиё тараққиёт банкининг имтиёзли кредити ва Ўзбекистон Республикаси Тикланиш ва тараққиёт жамғармасининг маблағларини жалб этишни назарда тутиш ҳолда, лойиҳанинг техник-иқтисодий асоси ҳамда тендер ҳужжатларини ишлаб чиқсин ва белгиланган тартибда тасдиқлаш учун киритсин.

Самарқанд вилояти ҳокимлиги 2013 йилнинг 1 июлигача бўлган муддатда «Ўзбекэнерго» ДАКга электростанцияни қуриш ва жойлаштиришни ташкил этиш учун белгиланган тартибда ер ажратсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Вазиrлар Маҳкамаси Иқтисодиёт вазирлиги, Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлиги, Молия вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазиrлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари, бошқа манфаатдор вазирликлар, идоралар ва хўжалик бирлашмалари билан биргаликда бир ой муддатда Oсиё тараққиёт банки ҳамда бошқа халқаро молия институтларининг маблағларини жалб этган ҳолда кўш ва биогаз энергиясини қўллаш бўйича экспериментал ва пилот лойиҳалар рўйхатини ишлаб чиқсин ва тасдиқласин.

6. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги халқаро экспертлар иштирокида икки ой муддатда хорижий мамлакатлар тажрибасини ҳисобга олган ҳолда кўш ҳамда биогаз энергиясини ишлаб чиқарувчилар ва фойдаланувчиларни рағбатлантириш, уларга солиқ ва боғжона имтиёзлари ва афзалликлар бериш бўйича Вазирлар Маҳкамасига таклифларни киритсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Вазиrлар Маҳкамаси манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда 2013 йилда Тошкент шаҳрида халқаро молия институтларини, етакчи халқаро экспертлар, хорижий тадқиқот марказлари ҳамда технологик ускуналар ишлаб чиқарувчи компаниялар иштирокида муқобил энергия манбаларини қўллаш масалаларига доир халқаро конференцияни ўтказиш бўйича зарур ташкилий чора-тадбирларни ишлаб чиқсин ва амалга оширсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Фанлар академияси, «Ўзбекэнерго» ДАК манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда 2013 йилнинг 1 ярим йилгида Вазирлар Маҳкамасига «Муқобил энергия манбалари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонун лойиҳасини киритсин.

9. Мазкур Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири Ш.М.Мирзиёев зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти **И.КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2013 йил 1 март

ЎЗХДП ҲУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ, ИЖТИМОИЙ ИНФРАТУЗИЛМАНИ ЯХШИЛАШ, ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ВА СЕРВИС СОҲАСИНИ КЕНГАЙТИРИШ ОРҚАЛИ АҲОЛИНИНГ БАНДЛИК ДАРАЖАСИ ҲАМДА РЕАЛ ДАРОМАДЛАРИНИ ОШИРИШ ТАРАФДОРИДИР.

ШУНИНГ УЧУН ПАРТИЯ ТУРИЗМ ИНДУСТРИЯСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ЯНГИ ИШ ЎРИНЛАРИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА АҲОЛИ БАНДЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШГА ҚАРАТИЛГАН ТАШАББУСЛАРНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАЙДИ.

ЎЗХДП фракциясининг нуқтаи назари

ТУРИЗМ ИМКОНИЯТЛАРИ

ундан самарали фойдаланиш зарур

26 февраль куни Олий Мажлиснинг Қонунчилик палатасида Ўзбекистонда туризмни ривожлантиришга доир чора-тадбирларни амалга оширишнинг бoриши тўғрисида парламент эшитуви бўлиб ўтди. Ушбу масала юзасидан «Ўзбектуризм» миллий компаниясининг раиси Фаррух Ризаев ахборот берди.

Парламент эшитувида туризм соҳасини ривожлантириш истиқболлари, бу борадаги муҳим вазибалар муҳокама этилди. Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги Ўзбекистон Халқ демократик партиясига фракцияси ҳам мамлакатимизда туризм соҳасини янада ривожлантириш бўйича ўз нуқтаи-назари ҳамда таклифларини билдирди.

2013 йил – Обод турмуш йили

АСОСИЙ ВАЗИФА – ХАЛҚИМИЗ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ЯНАДА ОШИРИШ

Президентимиз Ислам Каримов томонидан ишлаб чиқилган ва истиқлолнинг дастлабки кунларидан амалга ошириб келинаётган мамлакатимизнинг ислох этиш ва модернизациялаш бўйича «Ўзбек модели» бугун дунёнинг тараққиёт сари интилаётган аксарият давлатлари учун намуна бўлиб хизмат қилмокда. Мамлакатимизда одамлар ҳаёт сифати ва фаровонлигини ошириш мақсадида амалга оширилаётган туб ислохотлар юксак самаралар бeраётганини вақтнинг ўзи кўрсатиб турибди. «Обод турмуш йили» Давлат дастури ҳам ушбу муҳим вазифани изчил бажаришга қаратилган.

Масалан, Давлат дастурининг бешинчи бўлимида халқимизнинг турмуш даражаси ва ҳаёт сифатини янада ошириш, мундоқ яшаш ва ижтимоий-маиший шaroитларни яратиш, янги турар жойлар қуриш, замонавий йўллар ва муҳандислик-коммуникация инфратузилмасини ривожлантириш, аҳоли пунктларини тоза ичимлик суви, электр ва иссиқлик энергияси билан кафолатли таъминлаш бўйича аниқ чора-тадбирлар белгиланган.

Мамлакатимиз қишлоқларида намуна лойиҳалар асосида замонавий уй-жойлар кенг қўлама қурилаётгани ва тегишли инфратузилма шакллантирилаётгани одамлар турмуш си-

фати ва даражасини янада оширишга эътибор қаратилаётгани ҳамда гамхўрлик кўрсатилаётганидан ёрқин далolatлар. Бундай хайрли ишлар қўлама йилдан-йилга кенгайиб бoрмокда. 2013 йилда 353 қишлоқ масивыда намунавий лойиҳалар асосида 10 мингта яқна тартибдаги уй-жой қуриш режалаштирилган. Бунинг учун йўналтирилаётган маблағлар ҳажми 2012 йилдаги кўрсаткичга нисбатан 54 фоизга кўндр. Бундан ташқари, жорий йилда ёш оилаларга яшаш шaroитларини яхшилаш мақсадида умумий қиймати 36,7 миллиард сўмдан ортиқ ипотека кредитлари берилди.

(Давоми 2-бетда)

ЎЗХДП маҳаллий кенгашларида

Халқ депутатлари Самарқанд вилояти Кенгашидаги ЎЗХДП депутатлик гуруҳи ва Саноат, транспорт, қурилиш, коммунал хўжалиги, алоқа ва аҳолига хизматлар кўрсатиш масалалари доимий комиссиясининг қўшма йиғилиши бўлиб ўтди. Унда саноат кооперацияси асосида тайёр махсулотлар, бутловчи буюмлар ва материаллар ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштиришни янада чуқурлаштириш, шу орқали аҳолининг бандлик даражасини ошириш масаласи муҳокама этилди.

ҲУДУДЛАР ИНФРАТУЗИЛМАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

масаласи муҳокама қилинди

— Бу борада вилоятимизда бир қатор ишлар амалга оширилмокда, — деди **вилоят иқтисодиёт бош бошқармаси бўлим бошлиғи Шахноза Якубова.** — Жумладан, ўтган йили маҳаллий корхоналар томонидан 511,9 миллиард сўмлик махсулот ишлаб чиқарилди. Маҳаллийлаштириш дастури доирасида ишлаб чиқарилган 462 миллиард сўмлик махсулот ички бoзoрда сотилди.

Бироқ бу борада айрим муаммо, хато ва камчиликлар ҳам йўқ эмас. Масалан, вилоятдаги 5 та корхонада 8 та лойиҳа бўйича прогноз кўрсаткичлари тўлиқ бажарилмаган. Режага киритилган лойиҳа бўйича махсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўймаган корхоналар ҳам бор. Бу эса вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, янги иш ўринлари ташкил этиш, аҳоли турмуш фаровонлигини оширишга салбий таъсир этади.

2013 йил – Обод турмуш йили

ЎЗХДП фракциясининг нуқтаи назари

АСОСИЙ ВАЗИФА – ХАЛҚИМИЗ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ЯНАДА ОШИРИШ

Аҳолини тоза ичимлик суви ва канализация хизмати билан таъминлашни янада яхшилаш турмуш даражасини оширишда муҳим аҳамиятга эга. Давлат дастурида қишлоқ массивларида қурилаётган яққа тартибдаги уй-жойларда узунлиги 293,3 километр сув таъминоти тармоқлари, шунингдек, 462 қишлоқ аҳоли пунктида 552,8 километр ана шундай тармоқларни барпо этиш кўзда тутилган. Андижон, Бухоро, Маргилон, Самарқанд, Фарғона ва бошқа бир қатор шаҳарларда, халқаро молия институтиларининг кредитларини жалб этган ҳолда, сув таъминоти ва канализацияни яхшилаш бўйича лойиҳалар амалга оширилади. Минтакаларо сув ўтказкич иншоотларини қуриш ва реконструкция қилиш режалаштирилган.

Мамлакатимизда ижтимоий йўналтирилган давлат сиёсатини амалга ошириш доирасида ҳудудлар аҳолисини ишончли ва узулксиз электр энергияси билан таъминлаш ҳам энг муҳим вазифалар сирасига киради. 2013 йилда Талимаржон иссиқлик электр станциясидан «Сўғдиёна» ПСГача 215,8 километр узунликда 500 кВ юқори кучлиниши электр узатиш линияси қурилади. Намунавий лойиҳалар асосида яққа тартибдаги уй-жойлар қуриладиган қишлоқ массивларида узунлиги 239,4 километр 0,4–10 кВ юқори кучлиниш линияси қурилади ва 155 трансформаторли кичик станциялар ўрнатилиди. Мамлакатимиз ҳудудларида узунлиги 1775,6 километр 0,4–10 кВ юқори кучлиниш линияси ва 434 трансформаторли кичик станцияларни реконструкция қилиш, узунлиги 9312,3 километр шундай электр узатиш линияларини ҳамда 4753 кичик станцияни капитал таъмирлаш кўзда тутилган.

Давлат дастурида ҳудудлар аҳолисини газ билан таъминлашни яхшилаш бўйича қатор чора-тадбирлар белгиланган. Бу борада 254 километр газ тақсимлаш тармоқлари қурилади ва «Узтрансгаз» акциядорлик компанияси тасарруфидаги газ тақсимлаш тармоқларининг 280 километри капитал таъмирланади. Яққа тартибдаги 353 қишлоқ массивларига узунлиги 393,65 километрли газ қувурларини ўтказиш кўзда тутилган.

Аҳолининг иссиқлик билан таъминлашни даражасини оширишга ҳам катта эътибор қаратилмоқда. 2013–2020 йилларда мамлакатимизнинг 28 йирик шаҳрида иссиқлик таъминоти тизимини ривожлантириш ва модернизация қилиш дастури тасдиқланган ҳамда бу борадаги ишлар бошлаб юборилган. Жорий йилда 16 шаҳар ҳамда 67 туман марказларида коммунал дренаж тизимларини реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш ишлари амалга оширилади, насос ускуналари модернизация қилинади, янги кудуқлар ишга туширилади ва улар тегишли равишда жиҳозланади.

Одамлар турмуш сифатини ошириш кўп жиҳатдан шаҳар ва қишлоқларда замонавий йўллар ва муҳандислик-коммуникация инфратузилмасини ривожлантириш, автомобиль йўлларининг ўтказувчанлик имкониятини кенгайтириш, йўл қопламаси сифатини яхшилаш ва йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш билан ҳам боғлиқ.

Давлат дастурига мувофиқ маҳаллий аҳамиятга эга умумий фойдаланиладиган 137,3 километр автомобиль йўллари капитал таъмирланади, 353 қишлоқ жойдаги намунавий уй-жой массивларига олиб борадиган 239,1 километр узунликдаги янги автойўллар қурилади. Самарқанд, Урганч, Фарғона ва Навоий шаҳарларида узунлиги 39,7 километр кўчаларни қуриш, реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш режалаштирилган. Бундан ташқари, Ўзбекистон миллий автомагистрालи таркибига қирадиган М-39 «Тошкент-Термиз» ва 4Р-87 «Ўзгўр-Чим-Кўқдала» автойўли реконструкция қилинади.

Жорий йилда транспорт инфратузилмаси ҳам янада ривожлантирилади. Мамлакатимизнинг барча ҳудудларида 48, шу жумладан, қишлоқ жойларда 42 янги йўловчи ташиш йўналишларини очиб режалаштирилмоқда. Автобус парк ҳам янгиланади. 400 та «Исузу» ва 100

та «Мерседес» русумли автобуслар харид қилинади.

Йўловчиларга хизмат кўрсатиш сифатини ошириш учун ўн та автовокзал ва тўртта автостанция ҳудудини ободонлаштириш кўзда тутилган. Жамоат транспорти тўхтайдиган бекатларнинг қиёфаси замонавий талабларга мос бўлиши учун улар капитал таъмирланади. Тошкентда қўшимча равишда 50 та махсус жиҳозланган йўналишсиз таксилар тўхташ жойларини барпо этиш кўзда тутилган.

Бундан ташқари, ҳудудларда автотомобилларга газ тўлдиргич 26 компрессор станциясининг тақомиллаштириш, ёқилги нефть маҳсулотларини таъмирлаш ва экологик вазиятни янада яхшилаш имконини беради. Бу ишлар Давлат дастурида режалаштирилган ҳамда энергия ва ресурс тежайдиган технологияларни жадал жорий этишга қаратилган комплекс чора-тадбирларни амалга оширишнинг муҳим қисмидир.

Масалан, жорий йилда бино ва иншоотларнинг энергия самарадорлигини ошириш мақсадида «Навобий» эркин иқтисодий индустриал зонасида фотоэлектр панеллар, 10 минг дона замонавий, самарали иссиқлик ва сув иситиш қозонларини ишлаб чиқариш ташкил қилинади. «Ангрен» махсус индустриал зонасида эса энергия тежайдиган ёруғлик диодли лампалар ишлаб чиқарадиган қўшма корхонани ташкил этиш режалаштирилган.

Йилнинг асосий қисмини қўйи кунлар ташкил этадиган мамлакатимизда муқобил энергия манбаларидан фойдаланиш катта истиқболга эга. Давлат дастурида Қорақалпоғистон Республикасининг 17 қишлоқ врачлик пункти ва битта туман марказий шифохонасини шундай қурилувлар билан таъминлаш кўзда тутилган.

Бугун мамлакатимизда барча соҳаларда энг илгор, шу жумладан, ахборот технологиялари қўлланилмоқда ва бу уларнинг жадал ривожланишига хизмат қилмоқда. Мисол учун, рақамли телевиденига босқичма-босқич ўтиш, Хоразм, Жиззах, Тошкент ва Фарғона вилоятларида ана шундай имкониятларни янада кенг рўйбга чиқариш режалаштирилган.

Хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантириш мамлакатимизда одамлар турмуш сифатини оқсалтириш, янги иш ўринларини ташкил қилиш ҳисобидан уларнинг даромадини кўпайтиришга қаратилган барча зарур шарт-шароитларни яратиш бўйича амалга оширилаётган улкан ишларнинг муҳим қисмидир. Шу мақсадда мамлакатимиз ҳудудларида чакана савдо ва умумий овқатланиш тармоқларини янада кенгайтириш кўзда тутилган. Аввало, қишлоқ жойларда бундай объектларни қуришга оид ҳудудий манзилли дастурлар ишлаб чиқилади. Қишлоқ массивларида яққа тартибдаги уй-жойлар қуришда бир пайтнинг ўзида «ғузэр» шаклидаги чакана савдо ва савдо-маиший комплекслар, шунингдек, бундай массив ва умуман, қишлоқларда 966 чакана савдо шохбачаси ҳамда 260 умумий овқатланиш корхонасини қуриш режалаштирилган. Жойларда замонавий технологик ускуналар билан жиҳозланган қолипни нон ишлаб чиқариш цехлари очилади. Чека ва бориш қийин бўлган аҳоли пунктларида яшовчи аҳоли учун кўчма автодўконлар ташкил этилади.

Озиқ-овқат товарлари, жумладан, йод танқислиги касалликларининг олдини олишга ёрдам берадиган маҳсулотлар ишлаб чиқариш кенгайтирилади. Масалан, 2013 йилда Қорақалпоғистон Республикасидаги «Кўнгирот натрий сульфат» шўмба қорхонасида йодланган ош тузи ва мамлакатимиз санвати учун зарур натрий сульфат ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Шундай қилиб, «Обод турмуш йили» Давлат дастурида Президентимиз раҳнамолигида изчиллик билан амалга оширилаётган ижтимоий йўналтирилган сиёсатнинг барча муҳим йўналишлари камраб олинган. Мақсуд дастурнинг ҳаётга татбиқ этилиши мамлакатимизни жадал ривожлантириш асосини мустаҳкамлаш, халқимиз ҳаёт сифати ҳамда даражаси, унинг фаровонлигини янада оширишда муҳим омили бўлиб хизмат қилади.

ТУРИЗМ ИМКОНИЯТЛАРИ

ундан самарали фойдаланиш зарур

Гулноза ЭРНАЗАРОВА,

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, ЎЗХДП фракцияси аъзоси:

— Туризм ривожини нафақат мамлакат ялли ички маҳсулотининг ҳажми ортиши, аҳоли бандлигини таъминлаш ва даромадлари ўсишига бевосита таъсир кўрсатади. Ҳозирда дунё бўйича туризм соҳасида 195 миллиондан зиёд киши, яъни, дунёдаги жами банд аҳолининг қарийб 8 фоизи ишлайди. Бу эса янги барқарор ҳамда юқори ҳақ тўланадиган иш ўринлари яратиш борадиган туризм имкониятлари анча юқори эканини кўрсатади.

Туризм аҳоли бандлигини таъминлаш, айни пайтда, минтақанинг иқтисодиётини ривожлантиришнинг муҳим манбаига айланмоқда. Бугунга келиб мамлакатимизда меҳмонхона хўжалиги янада тараққий этмоқда. Хусусан, 500 дан ортиқ турли мулкчилик шаклидаги меҳмонхона ва жойлаштириш объектлари фаолият кўрсатаётган. Кейинги 6 йилда 200 дан ортиқ ўрта ва кичик хусусий меҳмонхоналар ишга тушган.

— Ўзбекистон Халқ демократик партияси фракцияси туризмни ривожлантиришнинг мамлакатимиз ҳаётидаги ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий аҳамиятини англаган ҳолда, бу борадаги ташаббусни қўллаб-қувватлади ҳамда ушбу масала бўйича ўз тақлиф ва тавсияларини билдирди.

Партияимиз фаолиятининг асосий йўналишларидан бири ҳудудий иқтисодиёт, ижтимоий инфратузилма ҳамда меҳнат ресурсларини мутаносиб тарзда ривожлантириш дастурларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, шу асосда ҳудудий бандлик сиёсати самарадорлигини таъминлашдан иборатдир. Туризм соҳасида янги иш ўринлари ташкил этиш кўрсаткичларининг ўсиши аҳолини иш билан таъминлашга оид давлат ва ҳудудий дастурларнинг ижро этилишига ижобий таъсир кўрсатади.

Шунинг учун фракцияимиз туризм соҳасида банд бўлганлар учун ижтимоий қарорларни мустаҳкамлаш ва ижтимоий ҳимояни таъминлаш мақсадида уларнинг ҳисобини олиб бориш ижро ҳокимияти идораларининг муҳим вазифаси бўлиши лозим, деб ҳисоблайди.

Бундан ташқари, туризм хизмати кўрсатиш соҳасида статистик ҳисобот тизимини тақомиллаштириш масаласини кўриб чи-

(Давоми. Боши 1-бетда.)

қиш зарур. Чунки амалдаги статистика тизими чет эллик сайёҳларга хизматлар кўрсатиш эвазига келадиган даромадларни тўлиқ ҳисобга олиш имконини бермаydi.

Мамлакатимизда сайёҳлар оқимининг асосий қисми туристик марказлар — Самарқанд, Бухоро ва Хива шаҳарларига тўғри келмоқда. Ваҳоланки, юртимизнинг бир қатор бошқа минтақаларида ҳам туризмни ривожлантириш имкониятлари катта. Бу ички туризмни ривожлантириш соҳасида режалаштириш ва маркетинг масалаларига тизимли ёндашув зарурлигини кўрсатади. Ички туризмни ривожлантириш ялли ички маҳсулотда унинг уллуши ошиши натижасида бандлик оид муаммоларнинг ҳал қилинишига хизмат қилса, маънавий-мафкуравий жиҳатдан фуқароларимиз, айниқса, ёшларимизнинг юртимиздаги тарихий масканлар, бой маданий мерос обидалари билан танишиш имкониятларини кенгайтириш орқали уларда ва-танпарварлик туйғусини мустаҳкамлашга замин яратарди.

Шу ўринда болалар, ёшлар, ногиронлар ва кам таъминланган, ижтимоий ёрдамга муҳтож аҳоли туризми, яъни, уларнинг экскурсиялари учун шарт-шароит масаласини жиддий ўйлаб қўриш талаб этилади. Фракцияимиз ички туризмни ривожлантириш стратегиясини ишлаб чиқиш зарур, деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси, Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси ҳамда маҳаллий Кенгашлардаги депутатлик гуруҳи туризм индустриясини ривожлантириш, шу орқали янги иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигини таъминлашга доир долзарб масалаларни ҳал этиш бўйича изланишни ва ташаббус кўрсатишни давом эттиради.

ЎЗХДП маҳаллий кенгашларида

ҲУДУДЛАР ИНФРАТУЗИЛМАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

масаласи муҳокама қилинди

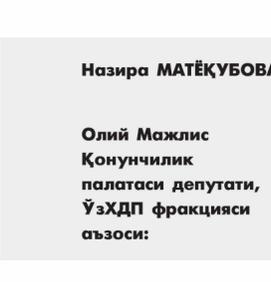
— Шу боис жорий йилда депутатлик гуруҳимиз томондан мажор йўналишдаги муаммоларни бартараф этишга қаратилган чоралар белгиланади, — деди халқ депутатлари вилоят Кенгаши депутати, ЎЗХДП депутатлик гуруҳи раҳбари Фармон Тошев. — Бунда ишлаб чиқариш тармоқлари фаолиятини изчил ўрганиш, молиявий жиҳатдан қўмақ муҳтож корхоналарни кредит маблағлари билан таъминлашга алоҳида эътибор қаратилади. Бу вазифаларнинг самарали бажарилиши ҳудудлар, айниқса,

(Давоми. Боши 1-бетда.)

қишлоқ жойлари инфратузилмасини яхшилаш, муночилик туриш шартлари яратиш, ички бозорни ўзимизда ишлаб чиқарилган сифатли ва арзон маҳсулотлар билан бойитиш, кўплаб янги иш ўринлари очилишига хизмат қилади. Бу масалаларга партияимиз Сайловолди дастурида алоҳида эътибор қаратилган. Шу боис депутатлик гуруҳимиз томонидан тегишли давлат дастурларида белгиланган прогноз кўрсаткичлари ўз вақтида Сайловолди дастурида алоҳида эътибор қаратилган. Шу боис депутатлик гуруҳимиз томонидан тегишли давлат дастурларида белгиланган прогноз кўрсаткичлари ўз вақтида бажарилишига тўсиқ бўлаётган муаммолар ўрганилиб, уларни бартараф этиш юзасидан тақлифлар ай-тилди. Хусусан, ҳудуднинг

Ҳозирда республикаимизда 865 та туристик ташкилот фаолият кўрсатмоқда. Фаолияти асосан чет эллик сайёҳларни жалб этиш ва уларга хизмат кўрсатишга мўлжалланган 520 га яқин туристик компания муваффақиятли ишлаб турибди. 2012 йилда сайёҳатчилар сонининг ўсиши 2011 йилга нисбатан 17,5 фоизга, чет эллик туристларга хизмат кўрсатишдан тушган даромадлар эса 15 фоизга ўсган. Бу рақамлар туризм соҳасини ривожлантириш орқали аҳоли бандлик даражаси ва турмуш фаровонлигини ошириш имкониятлари юқори эканини яна бир бор кўрсатиб турибди.

Аmmo шунга қарамай, парламент муҳокамасида, хусусан, ЎЗХДП фракцияси томонидан мамлакатимизнинг бир қатор минтақаларида туризм инфратузилмасини изчил ривожлантиришга етарли эътибор қаратилмаётгани таъкидлаб ўтиди. Туризмнинг таълим, илмий, эко-

Назира МАТЁҚУБОВА,

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, ЎЗХДП фракцияси аъзоси:

Мамлакатда туризмни ривожлантиришга доир муҳим вазифалардан яна бири сайёҳлик соҳасида хизмат кўрсатиш бўйича юқори малакали кадрлар тайёрлаш ҳисобланади. Бугунги кунда мамлакатимизнинг 3 та олий ўқув юрти ҳамда 9 та касб-хунар коллежида соҳа мутахассислари тайёрланмоқда. Муаммо шундан иборатки, юртимизнинг туризмни ривожлантириш имкониятларига эга бўлган қатор ҳудудларда сайёҳларга хизмат кўрсатиш бўйича кадрларга эҳтиёж катта бўлган бир вақтда, айрим ҳудудларда туризм инфратузилмаси ривожланмагани сабаб соҳага тайёрланаётган мутахассислар бошқа соҳаларда ишлашга мажбур бўлмоқда.

Юқоридагиларни эътиборга олиб, фракцияимиз туризм соҳасидаги гид ва экскурсия олиб борувчилар фаолияти ҳамда мала-

логик, спорт-соғломлаштириш каби йўналишларини ривожлантириш учун қўшимча шарт-шароит яратиш зарур. Кўрсатилаётган сервис хизматлари сифатини замонавий талаблар даражасида ошириш, сайёҳатчиларни жалб этишнинг самарали шакли ва усулларида фойдаланиш, миллий туризм индустриясига янги замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш борасидаги ишларни тақомиллаштириш талаб этилади.

Таъкидлаш керакки, туризм соҳасида малакали кадрлар тайёрлаш, туризм инфратузилмасини тақомиллаштириш, сервис ва хизмат кўрсатишнинг ривожланиши кўплаб янги иш ўринлари очилишига замин яратади. Бу Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг аҳолини иш билан таъминлаш борасидаги дастурий мақсадлари амалга оширишга ҳам хизмат қилади.

касига нисбатан талаб ва мейёрлар масаласини қатъий кўриб чиқиш, шунингдек, соҳага кадрлар тайёрлаш, ходимларнинг малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш ишларини тақомиллаштириш зарур, деб билади.

«Туризм тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунини тақомиллаштириш жараёнида фракцияимиз иқтисодиётни модернизация қилиш талабларини ҳисобга олган ҳолда, туризм соҳасида инновацион сиёсатни шакллантириш, туризм фаолиятига оид ҳисоботларни тайёрлаш, илмий-тадкиқот ишларини амалга ошириш, малакавий талаблар ва ходимлар квалификацияси, ходимларнинг малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш масалаларининг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлашга қаратилган мейёрлар киритилишини мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблайди.

(Давоми. Боши 1-бетда.)

ЎЗД

Шаҳноза ПАРМАНОВА

«ДУНЁНИНГ ЕТАКЧИ МУҲАНДИСИ»

Яқинда Буюк Британиянинг Кембридж шахридан хушxabар келди. Унда Ўзбекистон Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг Ирригация ва дренаж миллий қўмитаси раиси ўринбосари (бош котиб) Лутфулла Мухаммаднazarов Халқаро Биографик марказнинг ирригация соҳасида дунё бўйича олиб борган тадқиқоти натижаларига кўра, «Дунёнинг етакчи муҳандиси» сифатида тан олинганлиги ҳамда ушбу халқаро марказ аъзолигига қабул қилинганлиги кўрсатиб ўтилган. Бундан ташқари, ўзбек муҳандисининг сув, ирригация ва дренаж соҳасида олиб борган кўп йиллик изланишлари ва ҳизматлари муносиби баҳоланган, голиб халқаро марказнинг медали билан тақдирланганлиги ҳам мамлакатимиз мутахассислари малакасининг халқаро миқёсдаги яна бир бор эътирофидир.

Дарҳақиқат, ушбу халқаро марказнинг сувни тежаш, сув захираларини асраш, ирригация ва дренаж масалаларида Ўзбекистонга бераётган эътибори таҳсинга лойиқ. Сув — ҳаёт манбаи. Инсон дунёга келган кунидан бошлаб то умрининг сўнгги палласигача сув билан тирик. Шунинг учун ундан оқилона фойдаланиш, исрофгарчиликка йўл қўймаслик инсоннинг ўзини ўзи асраши, келажаги учун қайғуриши ҳисобланади. Она сайёрамизда сув захираларининг фақат 0,4 фоизигина истёмол учун яроқли. Бирлашган Миллатлар ташкилотининг Озик-овқат масалалари бўйича қўмитасидан олинган маълумотларга қараган-

да, 2035 йилга келиб, ер юзидә ичимлик сувиға бўлган талаб камидә 60 фоизга ортиши мумкин экан. Бу эса ўз навбатида, биздан сувдан тежаб-тергаб фойдаланишни, сув захираларини асрашни тақазо этиди. — Сув — муқаддас неъмат, — дейди Лутфулла Мухаммаднazarов. — Шунданми, мисрликлар Нилни, хиндлар Ганг дарёсини, америкалик хиндлар Амазонка дарёсини ўзлари учун муқаддас деб билганлар. Ота-боболаримиз ҳам Жайхун — Амударёни, Сайхун — Сирдарёни ва Зарафшонни ўзлари учун ташкилнинг инъоми санаганлар. Шундай экан, ҳар бир киши сувдан тежаб-тергаб фойдаланиши, ариқ ва зовурлари-

мизни озода сақлаши муҳим. Бугунги кунда ичишга яроқли бўлган сувларнинг дунёда 70-90 фоизи қишлоқ хўжалик экинларини суғориш ҳамда сабзавот ва полив маҳсулотларини етиштириш учун йўналтирилган. Биргина мисол, 1 кг шолӣ етиштириш учун 3 тонна, 1 кг галла етиштириш учун 1,4 тонна сув сарфланмоқда. Мамлакатимизда 4,3 миллион гектар суғориладиган ер мавжуд. Бу ерларни суғориш учун йилига 51 миллиард кубометр ҳажмида сув сарфланади. Ҳар гектар ерга суғориш даврида 8 минг, суғорилмайдиган даврда эса 2 минг кубометр сув тақсимланади. Суғориладиган ерларимизнинг 2,1 миллион гек-

тари эса насос станциялари ёрдамида сув билан таъминланади. Ерларни суғориш даврида республикаимиздаги сув омборларида ҳам фойдаланилмоқда.

Кейинги 10 йил ичида халқаро молия институтлари кредитлари ҳисобига 25 дан ортиқ инвестиция лойиҳалари амалга оширилиб, 502,8 миллион АҚШ доллари миқдоридәги маблағ мамлакатимиздаги сув хўжалиги объектларини қуриш, таъмирлаш ишлариғә сарфланди. Биргина 2012 йилда 10 та ана шундай лойиҳа амалга оширилиб, 78 миллион АҚШ долларилик иш бажарилди. Сурхондарё вилоятида Аму-Занг, Навоий вилоятида Навоий Учқара насос станциялари модернизация қилинди. Бухоро, Навоий, Қашқадарё вилоятларида суғориладиган ерларнинг мелiorатив ҳолати яхшиланди.

Лутфулла Мухаммаднazarов Орoлни кўтқариш халқаро жамғармасида ишлаган кезларида Орoлбўйи аҳолисининг моддий шарoитини яхшилаш учун микрокредитлар ажратишни ташкил қилиш, тоза ичимлик сувини барча худудларга етказиб бериш, ерларнинг мелiorатив ҳолатини яхшилаш ва Орoл олди минтақалари-

даги қўлларни сув билан таъминлаш ишлариғә бош-қoш бўлди.

Иш фаолияти давомидә ерларни текислаш, янги иншоотлар қуриш, каналларда сув таъминотини яхшилаш, уларнинг фойдали иш коэффициентини ошириш ишлариғә фаол қатнашди. Қашқадарё ва Бухоро вилоятлариғә сизот сувларини ташқаригә олиб чиқиб кетадиган Бош сув ташлаш тракти, Беруний коллектори ва Мирзачўл Бош коллекторини таъмирлаш ишларида иштирок этиди. Мамлакатимизда ишлатилаётган 1500 дан ортиқ насос станциялариғә иш унумини ошириш, электроэнергия харажатларини камайтириш ишлариғә ўз фикр-мулоҳазалари билан қатнашиб келяпти. Андижон, Каттакўрғон, Жиззах, Қорoвултөпа, Зoмин, Пачкамар, Чимкўрғон сув омборларини алмаштиришда ўз ҳиссасини кўшмоқда.

Ўзбек муҳандисининг жаҳон миқёсидаги эътирофи Ўзбекистонда ирригация ва дренаж соҳасида амалга оширилаётган ишларга берилган муносиби баҳодир.

Соҳибжон САЛИМОВ, «Ўзбекистон овози» мухбири.

Тадбир

«БИЗ БУЮК ЮРТ ФАРЗАНДЛАРИМИЗ»

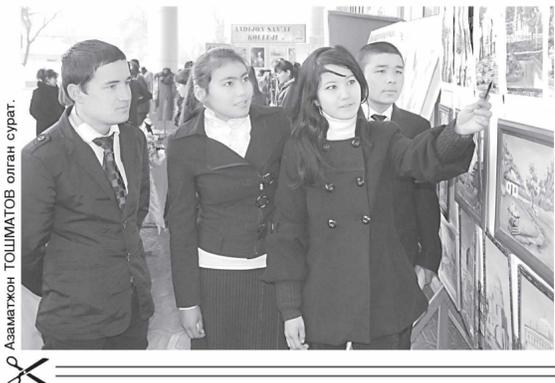
Андижон шахридаги **Ешлар марказида мазкур шиор остида акция ўтказилди.**

Шаҳар ҳокимлиги, прокуратура, Ички ишлар, халқ таълими бўлими ҳамда «Камолот» ЁИХ шаҳар кенгаши ҳамкорлигида ўтказилган мазкур тадбирда мингдан зиёд ўқувчи-ешлар иштирок этди.

Тадбир доирасида касб-хунара коллежи, академик лицей ва мактаб ўқувчилари

ўртасида диний ақидапарастлик, одам савдоси, терроризм, кашандалик ва гийёвандликнинг оқибатлари ҳамда унинг олдини олиш чора-тадбирлари ҳақида дара суҳбатлари, очиқ мулоқотлар уюштирилди. Ўқувчиларнинг мавзуга оид иншоолар, расмлар кўргазмаси ва ижодий ишлари намойиш қилинди.

Аҳмадилло СОЛИЕВ, «Ўзбекистон овози» мухбири.

Азаматжон ТОШМАТОВ олган сурат.

Хориж

КОИНОТ НУРЛАРИ

уйимизни ёритади...ми!

Келажақда космик нурлар сайёрамиз аҳолиси учун битмас-туганмас энергия манбаи бўлиб қолади. Бундай дейишимизга сабаб, 2012 йилда фазовий махсус сунъий йўлдош космик нурларни йиғиб, микротўлқин ва лазер ёрдамида Ердаги махсус аппаратга узатиши сивовдан ўтказилди.

Келажақда Ер орбитасида бундай махсус сунъий йўлдошлар флоти яратилиши ва улар ёрдамида сайёрамиз аҳолисини узлуксиз энергия билан таъминлаш мўлжалланмоқда. Айниқса, космик энергия электр тармоқлари етиб бормаган манзиллар ёки табиий офатлар оқибатида энергиясиз қолган худудлар учун жуда асқолади.

«Daily Mail» нашрининг хабар беришича, британиялик олимлар яратган бу янгиликни Халқаро олимлар консорциуми илгари сураётган коинотда космик кўёш станцияси қуриш ло-

йиҳасининг бир қисми, дейиш мумкин. Агар бу улкан лойиҳа тўлиқ амалга жорий этилса, иссиқлик электр станциялари, гидроэлектр станциялари, атом электр станциялари ва кўёш батареялариғә ҳоҳат қолмайди.

ТАҲДИД

ёнғиндан эмас, балки замбуруғлардан

Буюк Британиялик экологларнинг оғохлантиришича, дейилади «Мир новостей» газетасида чоп этилган ахборотда, Европадаги ўрмон захираларининг учдан бир қисми яқин йилларда бутунлай йўқ бўлиб кетишиғә реал таҳдид мавжуд.

Бу таҳдид ўрмонларга ёнғин кетиши ёки инсониятнинг антропоген таъсиридан эмас, балки замбуруғлардан дир. Масалан, Данияда кейинги 7 йилда 90 фоиз шумтол ўрмонзорлари айнан замбуруғлар «ҳужуми»дан нобуд бўлган.

Шумтоллар «миллий дарахт» сифатида қадрланадиган ва айни пайтда мамлакат дарахтзор-

ларининг учдан бир қисмини ташкил этадиган Буюк Британия худудларига ҳам бу замбуруғлар ўтган.

Шуниси ачинарлики, бугунги фан мазкур замбуруғларга қарши самарали кураш усулларини тополмапти. Ҳозирча замбуруғ билан зарарланган дарахтларни кесиб ташлаш билан кифояланмоқда.

Эълон

Ўзбекистон Банклари уюшмаси ҳузурида ташкил этилган иқтисодиётни ривожлантиришнинг устувор йўналишларидаги инвестиция лойиҳалари бўйича лойиҳа ҳужжатларини тайёрлашни молиялаштириш фонди кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг лойиҳа гоғларини танлаш бўйича танлов эълон қилади

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «2011-2015 йилларда республика молия-банк тизимини янада ислоҳ қилиш ва барқарорлигини ошириш ҳамда юқори халқаро рейтинг кўрсаткичлариғә эришишнинг устувор йўналишлари тўғрисида»ги 2010 йил 26 ноябрдаги ПҚ-1438-сон ва «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили» Давлат дастури тўғрисида»ги 2011 йил 7 февралдаги ПҚ-1474-сон

қарорлари ижросини таъминлаш ҳамда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини инвестиция лойиҳаларида иштирокини рағбатлантириш йўли орқали улар учун янада қулай шарт-шароитлар яратиш мақсадида Ўзбекистон банклари ассоциацияси ҳузурида инвестиция лойиҳалари бўйича лойиҳа ҳужжатларини тайёрлашни молиялаштириш фонди ташкил этилди.

Фонд томонидан лойиҳа гоғлари ва уларнинг лойиҳа ҳужжатларини молиялаштириш танлов асосида амалга оширилади ҳамда республика тажорат банклари томонидан инвестиция лойиҳалари молиялаштирилишини ташкил этишғә кўмаклашилади.

Танлов куйидаги йўналишларда амалга оширилади: янги ишлаб чиқаришни ташкил этиш, жорий фаолият кўрсатаётган санаот корхоналарни модернизациялаш ҳамда техник ва технологик жиҳатдан қайта жиҳозлаш ва янгиллаш.

Танловда қатнашиш учун инвестиция жиҳатидан жозибадорликка ва санаот соҳасида татбиқ этиш истиқболлиғә эга, шунингдек, маҳаллий хомашё ва

материаллардан фойдаланган ҳолда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш ва сифатини яхшилаш ҳамда меҳнат унумдорлигини ошириш имконини берувчи ва бошқа гоғлар қабул қилинади.

Танловда ўз лойиҳа гоғларини ҳамда улар бўйича лойиҳа ҳужжатларини тайёрлаш ва молиялаштириш учун юридик шахслар иштирок этишлари мумкин.

БАТАФСИЛ МАЪЛУМОТ УЧУН:
Тел: +(998 71) 238-69-07, +(998 71) 238-69-08;
Web-site: www.ffpd.uz;
E-mail: pdf.fund@gmail.com
Манзил: Тошкент шаҳри, 100027, Шайхонтоҳур тумани, Асатулла Ҳўжаев кўчаси, 1-уй. Ўзбекистон банклари ассоциацияси биноси, 15-қават.
Мўлжал: «Истиклол» санъат саройи, «Бунёдкор» метро бекати.

1-илова

Лойиҳа ҳужжатларини ишлаб чиқишни молиялаштириш юзасидан танлов бўйича танлашга қатнашиш учун БУЮРТМАНОМА

1. _____
(ташаббускор ташкилотнинг тўлиқ номи ва манзили)

2. _____
(тақдим этилаётган гоғвий лойиҳанин тўлиқ номи)

3. _____
(Ф.И.О., алоқа телефонлари, факс, почта манзили, электрон почта)

4. Бу юртманома куйидаги ҳужжатлар илова қилинади:
— Инвестиция тақлифи;
— Инвестиция тақлифининг паспорти.

Тақдим этилган маълумотларнинг ишончилиғига қафолат бераман.
Ташкилот раҳбари _____
(ИМзо, муҳр) / (Ф. И. О.)

2-илова

Инвестиция тақлифининг НАМУНАВИЙ ШАКЛИ

1. Лойиҳанин номи;
2. Лойиҳа ташаббускори тўғрисидаги умумий маълумотлар: номи ва рекевизитлари; асосий фаолият тури; асосий иқтисодий (ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг (кўрсатилган хизматларнинг), экспортнинг ва бошқаларнинг қиймати ва ҳажми) ҳамда молиявий кўрсаткичлари.
3. Негизда лойиҳани амалга ошириши режалаштирилаётган корхона (мавжуд бўлганда) тўғрисидаги маълумотлар: корхонанин номи ва рекевизитлари; асосий фаолият тури, ишлаб чиқариладиган маҳсулотлар ва кўрсатиладиган хизматлар турлари; охириги 3 йилдаги асосий иқтисодий ва молиявий кўрсаткичлари (асосий воситаларнинг қиймати, ишлаб чиқарилган ва экспорт қилинган маҳсулотлар ҳажми, товар айланмаси, соф фойда ва бошқалар); умумий худуди ва бўш ишлаб чиқариш майдонлари; мавжуд муҳандислик таъминоти воситалари ва инфратузилмаси тўғрисидаги маълумотлар; кадрлар потенциалли.
4. Лойиҳа тўғрисида маълумотлар:
  - 4.1. Маркетинг: ишлаб чиқариш учун тавсия этилаётган маҳсулот, товарлар ишлаб чиқариш ва хизматлар кўрсатишининг прогноздаги ҳажми; дастлабки маркетинг тадқиқотларининг натижалари, ички бозорда сотиш ва экспорт қилиш имкониятининг баҳоси; мамлакатда ва минтақда шу каби маҳсулотларнинг асосий ишлаб чиқарувчилари (мавжуд бўлганда); маҳсулотнинг сифат ва нарх кўрсаткичлари бўйича рақобатбардошлигининг баҳоси.
  - 4.2. Ишлаб чиқариш: лойиҳанин хомашё ва бошқа материал ресурслар билан таъминланганлиги, уларнинг нархи, миқдори ва сифати бўйича баҳоси; зарур бўладиган ходимлар сони.

- 4.3. Қуриш, қайта тиклаш, модернизациялаш: инвестицияларни йўналтириш — янги қурилиш, қайта тиклаш, техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш ёки бошқа йўналишлар.
- 4.4. Молиялаштириш: лойиҳанин тахминий қиймати, шу жумладан, қуриш ёки реконструкция қилиш қиймати;

- объектни фойдаланишга топширининг тахминий муддати; лойиҳани амалга ошириш учун ўз маблағларининг мавжудлиғи ва қарз маблағлариғә бўлган эҳтиёж.
5. Лойиҳани амалга оширишдан кутилаётган натижалар: кутилаётган йиллик тушум ва соф фойда; экспорт ҳажми.

3-илова

Инвестиция тақлифининг ПАСПОРТИ

(лойиҳанин номи ва жойлашган жойи)

№ п/п	Кўрсаткичлар номи	Ўлчов бирлиги	Лойиҳа параметрлари	Изоҳ
1.	Лойиҳанин умумий қиймати, шу жумладан:	минг долл.		
1.1.	миллий валютада	млн. сўм		
1.2.	хорижий валютада	минг долл.		
2.	Хорижий валютадаги харажатлар, ҳаммаси:	минг долл.		
2.1.	шу жумладан, жиҳозлар сотиб олиш учун	минг долл.		
2.2.	қурилиш-монтаж ишлари учун	минг долл.		
3.	Миллий валютадаги харажатлар, ҳаммаси	млн. сўм		
3.1.	шу жумладан, асбоб-ускуналар харид қилиш учун	млн. сўм		
3.2.	қурилиш-монтаж ишлариғә	млн. сўм		
4.	Ишда банд бўладиганларнинг тахминий сони	киши		
4.1.	шу жумладан, янги ташкил этиладиган иш ўринларида	киши		
5.	Лойиҳанин тахминий қопланиш муддати, ҳаммаси	йил		
6.	Ҳар йили ишлаб чиқариладиган маҳсулот миқдори, натура шаклида	ўлчов бирлиғиғә мувофиқ		
6.1.	шу жумладан, экспорт учун	ўлчов бирлиғиғә мувофиқ		

Ободлик кўнгилдан бошланади

Болалар спорти

ОИЛАНИ, ЮРТНИ ОБОД ҚИЛИШ ҲАМ ИБОДАТ

Бугун дунёнинг кўп жойларида нотинчлик ҳолати ҳукм сурапти. Бир томондан, жаҳон молиявий инқирози қўллана мамлакатлар иқтисодини издан чиқариб, ишсизлик кўпайишига олиб келмоқда. Бошқа томондан, терроризм, ақидাপарастлик ва турли «рангли инқилоб»лар тинчлик ва барқарорликка раҳна солаётми. Ана шундай алғов-далғовли замонада мамлакатимизда тинчлик-осойишталик барқарор мустаҳкамланиб бормоқда, ижтимоий-иқтисодий соҳаларда ўсиш суръатлари кузатиляпти. Албатта, бунинг замирида халқимизнинг бунёдкорлик салоҳияти ва давлатимизнинг узоқни кўзлаб олиб бораётган оқилона сиёсати ётибди. Тошкент шаҳар бош имом-хатиби Анвар қори ТУРСУНОВ билан суҳбатимиз тинчлик, фаровонлик неъматини, ота-она бурчи ҳамда оила ва фарзанд тарбияси ҳақида бўлди.

ши курашиш, ёшларимизни улар таъсиридан сақлаш учун нимага эътибор қаратиш зарур, деб ўйлайсиз?

— Ҳазрат Навоийнинг ижодини билган, Абдулла Қодирийни мутолаа қилган, Чўпон ва Фитратдан маърифат олган ёш авлод ҳар мақомда йўргаламайди, бундай одам ҳақ йўлда собит бўлади. Ҳазрат Навоий ҳеч кимга озор берма, ҳар қанча қувватинг бўлса, яхшиликка сарф қил, дейдики, буни дилига жо қилган одам ёмонлик қилмайди.

— Бисмиллоҳир Раҳмонир Раҳим. Тинчлик — энг улуг неъмат. Буни англамоқ учун дунёда содир бўлаётган нотинчликларни, қанчадан-қанча одам унинг қурбонига айланаётгани, шаҳар ва қишлоқлар вайрон этилаётганини эслаш кифоя. Муҳтарам Ислом Каримов Ўзбекистон раҳбари бўлиб иш бошлаган биринчи кундан буён юрт тинчлиги, минтақа осойишталиги учун курашиб келмоқдалар. Чунки тинчлик бўлса, барака бўлади, бунёдкорлик, ободлик ва тараққиёт бўлади. Исломи дини моҳият эътибори билан тинчлик дини дегани. Мусулмонлар бир-бирига «Ассалому алайкум» дейди. Бу «сизга тинчлик тилайман» дегани.

дидлар. Яна у зот айтганларки, бирон тансиқ таом тайёрласангиз, иккита ён қўшиғига беринг, уларнинг қўшиллик ҳақи бор. Ёки рамазон ойида фитр садақа берадиз. Уни бошқа динга мансуб бўлган кишига берса ҳам қабул бўлади. Динимиз ҳатто чуқолига ҳам озор бермасликка қақиради. Бировга қўли, тили, ҳатто дили билан озор етказмаган киши чин мусулмон ҳисобланади. — Террорчилар ва бузғунчилар тилида «жиход» сўзи қўйилган. Баъзан уйланиб қолсан, наҳотки тинч аҳолини ўлдирши жиход бўлса? Ёки Ватанга ва ўзинг мансуб бўлган халққа қарши жиход қилиш мумкинми?

— Расулulloҳ: «Энг улуг жиход нафс билан курашиш», деб марҳамат қилди. Мўмин инсон, аввалда ўз нафси ва феълидаги ёмон иллатлар билан курашади.

Курашиш Карим таълимотига қўра, Ватанга душман босиб келса, унинг ҳимояси йўлида жиход қилинади. Бу урушда ҳалок бўлган шахид

кетеди. Аммо она-Ватанга, ота-онасига, ўз халқига қўл кўтариш, киндик қони томган жойни вайрон қилиш, уни тарққиб йўлидан қайтаришга уриниш жиход эмас. Халқ меҳнати билан бунёд этилган биноларни вайрон қилиш соғлом ақлга тўғри келадими? Бунинг нимаси жиход? Бориб турган жаҳолат бу!

Нафс урушини, уруш вайронкорлиқни келтириб чиқаради. Ўша «жиход» ёки «халифалик» деган хитоб билан ҳовлиқиб юрган кимсадан сўрасангиз, ҳатто бу сўзнинг маъносини ҳам билмайди. Мақсад-муддасини изохлаб ва асослаб бера олмайдими. Улар кимнингдир кутқусига учиб, қўнчиликка, энг аввало, ўзига катта зарар етказмоқда. Ҳадиси шарифда «Одамларнинг энг яхшиси — одамларга манфаати етдиригани», дейилган. Айрим давлатларда бўлаётган воқеаларга бир назар солинг. Кун ботган, одамлар ҳатто кўчага чиқиб қўрқади. Уруш, вайронкорлик, нотинчлик мамлакатни ўн йиллаб орқага суриб ташлайди. Беғуноҳ одамлар қони тўкилади.

— Хабарингиз бор, бугун «оммавий маданият» деган бало-қазо терроризмдан кам хавф туғдираётгани йўқ. Енгил-елиликни, ҳаёсизлик ва носоғлом турмуш тарзини тарғиб қилувчи бундай иллатлар қар-

Мамлакатимиздаги тинчлик ва осойишталик туғайли қандай кенг қўламли бунёдкорлик ишлари амалга оширилмоқда. Хорижликлар юртимиздаги муҳташам биноларни, тезорар поездларни кўриб, ҳайратга тушганига ўзим кўп бор гувоҳ бўлганман. Ёшларимиз илм-фан ва спорт борасида қақмоқдай қақнаб чиқиб, дунёни лол қолдирмоқда. Ислом университети, Имом Бухорий, Бахридин Нақшбанд, Ҳазрати имом мажмуалари, қўйингки, юртимиздаги ҳар бир зиёратгоҳ ўзининг қўқамлиги, улғуворлиги билан кишининг ҳавасини келтиради. Ҳар йили беш мингдан зиёд ватандошимиз Ҳаж зиёратини адо этмоқда. Булар тинчлик неъматидан, юртимиздаги фаровонлик ва хотиржамликдан, бунёдкорликдан нишона ҳисобланади.

— Хабарингиз бор, бугун «оммавий маданият» деган бало-қазо терроризмдан кам хавф туғдираётгани йўқ. Енгил-елиликни, ҳаёсизлик ва носоғлом турмуш тарзини тарғиб қилувчи бундай иллатлар қар-

да «Санфречче Хиросима» жамоасига қарши ўтган ўйинида мутахассисларда илқ таассурот қолдирди. Қаршининг «Насаф» жамоасида ҳам ўзгаришлар бўлди. Жумладан, Рўзикул Бердиев жамоани бош мураббий сифатида майдонга бошлаб чиқса, унга солиқ жамоадoshiлари Шуҳрат Топшўларов, Зафар Холмуродовлар кўмаклашади. Шунингдек, мураббий Баҳодир Аннаматов «Насаф» ёшларига устозлик қилади-ган бўлди.

Ана шунда у интернетга кириб, ахлоқсизлик, бузғунчилик, қўпоровчилик тарғиб этилган ишларни кўрса, шо-

шиб қолмайди, унинг таъсирига тушмайди. Бу, қандай мақсадда интернетга солингани сабабини яхши билади. Унга етарли таълим ва тарбия кўрсатсақ, қўлига сикрет, оғзига шароб олмайдими. «Оммавий маданият» динсизликдан бошқа нарса эмас. Европанинг баъзи давлатларида ҳозир бир жинсли никоҳни қонунлаштириш ни талаб қилувчилар кўпайди. Бу ахлоқсизликнинг учига чиққан кўриниши эмасми? Очиқ айтганида, терроризм ҳам, дин номидан бузғунлик содир этиш ҳам, ахлоқсизлик ва «оммавий маданият» ҳам Худодан қайтганларнинг иши!

Давлатимиз раҳбари ободлик кўнгилдан бошланади, дейди. Энг аввало, кўнгилни обод қилсақ, қалба Ватанга, халққа бўлган меҳрни чуқур жойласақ, бузғунчи ғоялар бизга таъсир ўтказолмайди. Жорий йилни мамлакатимизда «Обод турмуш йили» деб эълон қилинишининг ўзи кўнгилни обод қилишга, маърифат ва маданиятга интилишга ундайди.

Хориж телеканалларида кўп кўраман: ишсизлик, тўполон, намойиш, норозилик. Бизда, кўриб турибсиз, ёшларга иш ўринлари яратиш давлатимиз сиёсатининг негизига айланган. Ҳар йили минглаб янги иш ўринлари яратилмоқда. Биргина 2012 йилда 967 мингдан ортиқ иш ўрни очилди. Ҳаёт бешикдан бошланади, Ватан ҳам. Бешик — оила. Давлатимиз раҳбари айтганидек, оила мустаҳкам бўлса, жамят мустаҳкам бўлади, оила тинчлиги — жамият тинчлиги дегани. Оила ободлиги — юрт ободлиги. Фарзандлар қандай одам бўлиб воёга етиши оилга боғлиқ. Ҳар бир киши ўз оиласи олдида масъул. Бу бизнинг Ватан олдидаги фарзандлик бурчимиз.

«Ўзбекистон овози» муҳбири Бардамбек САЪДУЛЛАЕВ суҳбатлашди.

АЛИШЕР КАСПАРОВНИ МОТ ҚИЛДИ

Пойтахтимизда 12 ва 18 ёшгача бўлган шахматчилар ўртасидаги Ўзбекистон чемпионатида икки юз нафарга яқин ўғил-қиз совринли ўринлар учун курашмоқда.

18 ёшгача бўлган шахматчиларнинг учинчи тур баҳслари доирасида Тошкент вилояти вакили, «Умид ниҳоллари — 2012» ғолиби Алишер Бекмуродов пойтахтлик Арам Каспаровни мот қилди ва очко йўқотмаган ягона шахматчи сифатида биринчи ўринга кўтарилди. Иккитадан галаба ва биттадан дуранг қайд этган пойтахтлик Нуриддин Худойкулов, Ортиқ Неъматов, Шаварш Бадалян, Темур Иголни ва қорақалпоғистонлик Рустам Кайпанов ҳам чемпионлик учун курашни давом эттирмоқда.

Қизлар ўртасида «Умид ниҳоллари — 2012» ғолибаси Моҳируннор Каҳрамонова пешқадамлик қилмоқда. Навоийлик шахматчи қиз кетма-кет уч ўйинда галаба қозонди. Қизлар ўртасида Елена Вербова ҳам ойна очко олди.

12 ёшгача ўғил болалар мусобақасида пешқадамлик қилаётган пойтахтлик шахматчилардан Саидакбар Сайдалиев кашқадарёлик Темур Шерназаровни, Шамсиддин Воҳидов сирдарёлик Абдугани Очировни, Фотиҳ Абдуҳолиқов ўш хамшахри Жамол Шавдиоровни енгни.

Қизлар ўртасида учтадан очкони қўлга киритган тошкентлик Асал Салимова, самарқандлик Дияра Шарифова ҳамда сурхондарёлик Раъно Абдуҳолиқова ҳам чемпионлик учун курашмоқда.

Зоҳир ТОШХЎЖАЕВ, ЎЗА муҳбири.

Тадбир

Инсоният бугун турли таҳдид ва офатлар қуршовида яшамоқда. Гиёҳвандлик ана шундай иллатлардан бири бўлиб, ўз домига асосан ёшларни тартаётгани билан ўта хавфли ҳисобланади.

СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИ ТАРҒИБОТИДА ОАВ ЎРНИ

Шу боис унга қарши курашиш, ушбу йўналишда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар ходимлари билан жамоат ташкилотлари ҳамкорлиги муҳим саналади. Айниқса, бу борада ОАВларнинг алоҳида ўрни бор.

Ўзбекистон мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди томонидан ўтказилган «Гиёҳвандлик воситалари ва психотроп моддаларни гайриқонуний равишда муомалага қилишига қарши курашишда ОАВларнинг роли ва ўрни» мавзuidaги илмий-амалий семинар ана шу масалага қаратилди.

Унда тегишли давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари иштирок этди. Тадбир катнашчилари — марказий босма нашрларда фаолият юритувчи журналистлар гиёҳвандлик воситалари ва психотроп моддаларнинг ноқонуний олиб келиниши ҳамда айланмасига қарши республикада амалга оширилаётган комплекс чора-тадбирлар, шунингдек, ушбу соҳани тартибга солишчи меъёрий-ҳуқуқий база билан таништирилди. Семинарда гиёҳвандлик қарши курашишга доир долзарб масалаларни ёритишда журналистларнинг билим ва кўникмаларини янада ошириш, аҳоли, айниқса ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш мавзуйларида маърузалар тингланди. Иштирокчиларни қизиқтирган саволларга жавоб берилди.

Равшан ШОДИЕВ, «Ўзбекистон овози» муҳбири.

Спорт

ЖАМОАЛАРДАГИ ЎЗГАРИШЛАР Бугун мамлакатимизнинг тўртта шаҳрида футбол бўйича олий лига жамоалари янги мавсум учрашувларини бошлайди

Ўзбекистон XXII миллий чемпионати дастлабки ўйинлари «Насаф» — «Олмалик», «Металлург» — «Шўртан», «Қизилқум» — «Гулистон», «Нефтчи» — «Динамо» жамоалари ўртасида ўтказилади. Эртага эса муҳлислар «Пахтакор» — «Навбахор», 4 март куни «Бунёдкор» — «Сўғдийна», «Локомотив» — «Бухоро» ўйинларини томоша қилиши мумкин.

Янги мавсумда ишқибозлар пойтахт темирйўлчиларидан ҳужумкор ўйинлар кўрсатишмоқда. Босиб, ўтган мавсумда илқ маротаба мамлакат миллий чемпионати бронза медалига сазовор бўлган пойтахтликлар жамоага бир қатор таниқли ва иқтидорли ўйинчиларни тақлиф этди. Жумладан, бу йилдан бошлаб ҳимоячи Салим Мустафоев («Динамо»), ярим ҳимоячилар Санжар Турсунов («Алания», Россия), Виктор Карпенко («Бунёдкор»), Алан Кусов (Россия), Жасур Ҳасанов («Бухоро»), ҳужумчилар Фарход Тоқиев («Шўртан»), Павел Смолянченко («Нефтчи»), Иван Нагаев («Динамо»)лар «Локомотив» шарафини ҳимоя этади.

Тошкентнинг «Бунёдкор» жамоаси ҳам мавсумини қучайтирилган таркиб билан бошламоқда. Ўтган чемпионат ораллиғида Мурод Зухуров, Фозил Мусаев («Насаф»), Игорь Таран («Шўртан»), Олег Зотеев («Олма-

лик»)ларни ўз сафига қўшиб олган бунёдкорчилар жамоага легионерларни ҳам тақлиф этишди. Сербиялик Марко Блажич, украиналик Александр Пишур Япония-

Олий лига дебютанти «Гулистон» жамоаси бош мураббий, ёш мутахассис Бахтиёр Ашурматов раҳбарлигида қучилар сафига муносиб иштирок этиш учун пухта ҳозирлик қўрди. Янги мавсум олдида жамоанинг ўтган йилги ўзаги сақлаб қолинган ҳолда Носир Отақўзиёв («Олмалик»), Собир Усмонхўжаев, Иброҳим Раҳимов («Локомотив») каби янги футболчилар тақлиф этилди.

Эркин ХОЛБОБО

ОБ-ҲАВО 2-3 — 03. 2013

Table with weather forecasts for various regions including Tashkent, Samarkand, Jizzakh, and others.

Дунё бўйлаб (°C)

Table with global weather forecasts for cities like London, Paris, Moscow, Madrid, Beijing, etc.

MUASSIS: XALQ DEMOKRATIK PARTIYASI MARKAZIY KENGASHI

Table with names and positions: Abdulla ORIPOV, Murodulla ABDULLAYEV, Muslihidin, etc.

BO'LMILAR: Parliament faoliyati — 233-10-13; Partiya hayoti — 233-11-49; Medaniyat va ma'naviyat — 233-69-45; etc.

Gazeta seshanba, payshanba va shanba kunlari chiqadi. «O'zbekiston ovozi» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.

Navbatchi: Bardambek SA'DULLAYEV. Sahifalovchi-dasturchilar: Sobirjon TUNG'ATOV, Zafar BAKIROV. ISSN 2010-7433